עח: התודה היתה באה פרק שמיני מנחות

ולא בעינן על בסמוך. תימה הא עד כאן לא פליגי רבי ורבנן בסוף כל המנחות [ב] [בתוס' מנח'] (לעיל דף סב.) אלא מי בעינן על בסמוך או על ממש וי"ל דהכא לא דמי להנהיג [ג] (דהסם) דמעופה דשמי הלחם כעין [ד] הקרבתן אבל הכא בשחיטה דלמקדש לחם בעלמא [אחי] ליכא למימר אלא שיהא הלחם קיים וכן שוחט על ממך כדקאמר בסמוך דכל היכא דאיתיה באיסוריה קאי: **או** לאחד מבני חבורה. לאפסח קאי אכל ב) [ה] פתמיה פשיטא דלא מיתייב מאוס אחד שנשרלא: **פורסה** ואין חוטין נמשכין הימנה. נראה דכי האי גוונא עד שיקרמו פניה דפ"ק דשבת (דף יט:): **ליקדשו** ארבעים מתוך שמוני". אע"ג דרבי יוחנן לית ליה גרירה בדים כל הגבו (גיטין כה.) היינו ו) היכא דשמבבר לבסוף דלאו כלום עביד ז) אבל הכא קדשי כל היכא דאיתנהו וכשנא לאפרים ד"א חלות שלו תרומה לריך להפרים ד"א חלות מכל ומן ומין דאי לאו הכי כיון דאין גרירה לגמרא דחולין קא סקיל: והלל

מתני' [ו] השוחט [א] את התודה [ב] לפנים ולחמה חוץ לחומה לא קדש הלחם שחטה [ג] עד שלא קרמו [ד] פניה בתנור ואפילו קרמו כולן חוץ מאחד מהן לא קדש הלחם: **גמ'** [ו] מאי חוץ לחומה רבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי וריש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה ריש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה [ז] בעינן [ח] על בסמוך ורבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ לעזרה קדוש ולא בעינן על בסמוך והא איפליגו בה חדא זימנא [ט] דתנן [י] השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה רבי יהודה אומר אף התמיד ואמר ריש לקיש לעולם אינו חייב עד שיהא או לשוחטו או לזורק או לאחד מבני חבורה [כ] עמו בעזרה ורבי יוחנן אמר [ל] אף ע"פ שאין עמו בעזרה צריכא דאי איתמר בההיא בההיא קא א"ר יוחנן דכל היכא דאיתיה באיסורא קאי אבל לענין מקדש לחם אימא מודי ליה לריש לקיש דאי איתיה בפנים קדוש [מ] אבראי לא קדוש ואי איתמר בהא בהא קאמר ריש לקיש אבל בהך אימא מודה ליה לרבי יוחנן צריכא כוותיה דרבי יוחנן השוחט את התודה לפנים ולחמה חוץ לחומת בית פאגי לא קדש הלחם: שחטה עד שלא קרמו [נ] פניה בתנור: מנא הני מילי דתנו רבנן [ס] על חלות לחם חמץ יקריב [ע] קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא אם כן קרמו פניה בתנור יקריב קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח זבח תודת מלמד [פ] שאם שחט שלא לשמן לא קדש הלחם [צ] תנו רבנן [ק] יוצאין במצה [ר] נא ובמצה העשויה באילפס מאי מצה נא אמר רב יהודה אמר שמואל כל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה אמר רבא [ש] וכן לענין לחמי תודה פשיטא הכא לחם כתיב והכא לחם כתיב מהו דתימא [ת] אחד אמר רחמנא שלא יטול פרום והא כמאן דפריסא דמיא קמשמע לן [א] איתמר תודה ששחטה על שמונים חלות חזקיה אמר [ב] קדשו ארבעים מתוך שמונים ורבי יוחנן אמר [ג] לא קדשו ארבעים מתוך שמונים היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים קדשו אל יקדשו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים לא קדשו כי פליגי בסתמא מר סבר לאחריות קא מיכוין ומר סבר לקרבן גדול קא מיכוין אביי אמר [ד] דכולי עלמא (לאחריות) [ה] קא מיכוין ובכלי שרת מקדשין שלא מדעת קא מיפלגי [ו] מר סבר כלי שרת מקדשין שלא מדעת ומר סבר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין שלא מדעת והכא בסכין קא מיפלגי מר סבר סכין מקדשת בכלי שרת [ומר סבר סכין כיון דלית ליה תוך אינה מקדשת בכלי שרת] ואיכא דאמרי רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת והכא בסכין קא מיפלגי מר סבר סכין אלימא מכלי שרת דאע"ג דלית ליה תוך מיקדשה ומר סבר סכין לא אלימא ליה מכלי שרת: **מתני'** שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה [ח] ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה ונמצאת בעלת מום ר' אליעזר אומר קידש וחכמים אומרים [ט] לא קידש שחטה שלא לשמה וכן איל המילואים וכן שני כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן לא קדש הלחם: **גמ'** מתני' מני רבי מאיר דתניא זה הכלל כל שפיסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם פיסולו אחר שחיטה קדש הלחם שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה

ופסול הוא לאחר שחיטה ומ"מ כפנים שחטה אבל שלא לשמן לא קדש הלחם הואיל ומפיק לה מקדושתה לגמרי שהרי שחטה לשם זבח המזבח לא קדש הלחם דטריפה הוי פסול קודם שחיטה: **גמ'** זה הכלל וכו'. השתא מפרש כילד שחטה חוץ לזמנה וכו' דלאו היינו פסול קודם שחיטה לפיכך קדש הלחם:

רש"י בת"ל

מתני' כפנים. כעזרה: **עד שלא קרמו בתנור.** לאו לחם ניעהו אלא עיסה מוקלת: **גמ' חוץ לחומת בית פאגי.** חוץ לחומה המיוחסת כירושלים: **לא בעי על בסמוך.** אע"ג דכתיב (ויקרא ז) והקריב על זבח התודה חלות לא דרשינן על בסמוך שיהיה הלחם אצל התודה בשעת זביחה. ואיסור יוצא ליכא שהרי תודה ולחמה נאכלין בכל העיר: **אף הממרר.** אל ערב פסח ומכמר פסחים מפרק שעמה כאלו דכרים ט): **עד שיזרק.** הכהן הזורק: **ועד שיפיל.** חמץ: **עמו בעזרה.** דלרשיון על בסמוך: **אלא אם [כן] קרמו כו'.** חלות בני והכיא שעתא לא מקרי חלות: **שאם שחטן שלא לשמן כו'.** דהכי משמע זבח תודת שלמיו יקריב חלות קרבנו על זבח שנזבח לשם תודה: **יוצאין במצה.** בפסח היכא שאינה אפויה יפה: **שפורסה.** כשנכרכה: **כאלו דפריסא דמיא.** דכיון דאינה אפויה יפה נפרסה מעצמה: **קדשו.** לה מרגעים מתוך שמונים ושולן שמונים יאכלו בהאי לילה דהא לא ידעינו הי מרגעים קדשי: **לא קדשו.** דהא לא אפשר דיקדשו שמונים אלא בני אלא מרגעים ואם יש ידי נדרו דלא אפשר הכא דאמר שמונים לאחריות אלא יאכלו המרגעים שאינם מיוחדים לכל לא היה דעתיה אלא על מרגעים יקדשו: **לקרבן גדול.** לשמונים והא לא אפשר הילכך לא אפשר בהו קדושה כלל ולא יצא ידי נדרו: **כלי שרת מקדשין שלא מדעת קא מיפלגי.** דתניא ר"ש בן אלעזר אומר מתן בלחמות כל"ל ותוכתא מ"ה ז"ל מתן לחמות כל"ל ותוכתא מ"ה ז"ל ומתמן: (כ) **בא"ר** לא קדש הכ"ל ותמ"ר מ"ה בל לשמוך דמתוכי על זבח תודה: (ג) ד"ה והא שלמן ומ"ר כמתמעלגין אותה ה"א דלא ליקדשו הכ"ל ותמ"ר מ"ה קדשו מ' מתוך מ' דלאחריות איכוין דלא: (ד) ד"ה ומתן דאמר לא קדשו לא נתבוין דאי מתאבדי מ' מיעיטו: (כ) ד"ה מ"ע קדשי קסבר כלי שרת וכו' לא מדעת בעלים שאע"פ שהבעלים נתמיטו וכו' לזבח הכ"ל ותמ"ר ד"ה ומ"ר לא קדשו קסבר לא אלימא שחיטה לקדש שלא מדעת בעלים ואין מקדשין שלא וכו' ומסקל הכ"ל ותמ"ר מ"ה רב פפא:

רבינו גרשום

חוץ לחומת בית פני. חומת העיר: על זבח התודה חלות בסמוך בעזרה: ה) על דעל זבחי. זבחי המיוחד לי. והיינו תמיד של בין הערבים שנשחט בשש ומחצה אחר זמן החמץ: זבח תודה שצריך לשחטו לשמן: והא שאין חוטין נמשכין הימנה שאינה אפויה הרבה כל צרכה. כפרשה דמי קמ"ל: מאן דאמר קדשי קסבר האי דשחטה סתם אין דעתו אלא על מ' והאי דהביא מ' לאחריות איכוין דאי אבדו הני ליפוק בהני: ומאן דאמר לא קדשי קסבר האי דהביא מ' דעתו על כולם ותתכוין להביא קרבן גדול ופסול: בכלי שרת. הסכין ששוחט בו הזבח שבשחיטה מתקדש הלחם אם מקדש הסכין מה שראוי לו בעלים מה שראוי להם: ואע"ג דלית לה תוך בית קבול. מקדשא והם הכי מקדשא שלא מדעת את הראוי לו. וגם סבר לא אלימא מכלי שרת לקדש שלא מדעת: שחטה התודה על מנת לאוכלה חוץ לזמנה או חוץ למקומה קדש הלחם וחוץ לזמנו הוי פיגול ויש בו כרת האוכלו. חוץ למקומה פסול ואין בו כרת: ונמצאת טריפה. בבדיקותה. לא קדש הלחם כדקאמר בברייתא כל שפסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם וטריפה הוי פסול קודם שחיטה: שחטה ונמצאת בעל מום בדוקין שבעין דלא הוי מום ניכר:

מסורת הש"ס

ה) מעילה נ: שפחים נ:. ב) [שפחים סם:]. ג) [סוטה ל. וש"נ]. ד) שפחים סב.. ה) שפחים [ו) [לעיל עז:]. ז) ב"מ ס"ה. ח) [לעיל עז: וש"נ]. ט) לעיל מח. מיכוין ב. קדושין נא.. ע) גי' רש"ק לפיכ"י לקרבן גדול. י) [לעיל ג. לקמן ג. סוטה ב. סוטה יד:]. כ) [שמות לח:]. ל) ב"ל דבשיון על בסמוך. ל"ק. מ) ב"ל ס"ד דלא ליקדשו קמ"ל אמתן ד"ה ואמ"כ ד"ה קדשו לקרבן גדול הכ"ל ומ' מתמן דלאחריות וכו' ותמ"כ ד"ה לא קדשי סבר לקרבן גדול מ' מיעיטו ליפוק בהיתן הכ"ל. נ) ל"ק. ס) ב"ל ס"ד מ"ג. ע) ב"ל ס"ד כתן לאומת שחטה לקדש וכו' מד סוף הדבר. פ) ס"ד ד"ה ותמ"כ מה"ד רב פפא עד מ' מראתי לכן הכ"ל ד"ה ותמ"כ ד"ה סבר סכין נמי כו' לעשת בעלים ולפ' דלמיכוין ופסול הכ"ל ד"ה ותמ"כ מ"ה מר סבר לאומת מכלי שרת לקדש שלא מדעת מראתי לכן הכ"ל ד"ה לא קדשי לכן הוי כיון דמקדשא האמת יותר מעצר כלי שרת שם לכן הוי ה"ל לאומת מעצר כלי שרת שמקדש כו'. ל"ק. ס) ס"ה ל"ב. ל) ל"ל בתמיד ד"ה ומ"ר לא קדשו לא נתבוין דאי מתאבדי מ' מיעיטו: (כ) ד"ה מ"ע קדשי קסבר כלי שרת וכו' לא מדעת בעלים שאע"פ שהבעלים נתמיטו וכו' לזבח הכ"ל ותמ"כ ד"ה ומ"ר לא קדשו קסבר לא אלימא שחיטה לקדש שלא מדעת בעלים ואין מקדשין שלא וכו' ומסקל הכ"ל ותמ"כ מ"ה רב פפא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חוץ וכו' כעזרה הכ"ל ותמ"כ מ"ה ד"ל אומר חוץ לחומת כל"ל ותוכתא מ"ה ז"ל ומתמן: (ב) **בא"ר** לא קדש הכ"ל ותמ"כ מ"ה על בסמוך דמתוכי על זבח תודה: (ג) ד"ה והא שלמן וכו' כמתמעלגין אותה ה"א דלא ליקדשו הכ"ל ותמ"כ מ"ה קדשו מ' מתוך מ' דלאחריות איכוין דלא: (ד) ד"ה ומתן דאמר לא קדשו לא נתבוין דאי מתאבדי מ' מיעיטו: (כ) ד"ה מ"ע קדשי קסבר כלי שרת וכו' לא מדעת בעלים שאע"פ שהבעלים נתמיטו וכו' לזבח הכ"ל ותמ"כ ד"ה ומ"ר לא קדשו קסבר לא אלימא שחיטה לקדש שלא מדעת בעלים ואין מקדשין שלא וכו' ומסקל הכ"ל ותמ"כ מ"ה רב פפא:

תורה אור השלם

ו. על חלת לחם חמץ יקריב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו. ויקרא ז יג

גליון הש"ס

רש"י ד"ה חוץ לחומת בית פאגי. עי' רש"י נב"מ דף ל ע"א ד"ה בית פאגי ובמהרצ"ל ונתוס' שם ד"ה חלמד וע"ש תוס' ד"ה ליקדשו וכו' אבל הכא קדש. עיין לקמן דף פ ע"א תוס' ד"ה הפרים:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

שיטה מקובצת

א) התודה בפנים: ב) קרמו בתנור: ג) מאי חוץ לחומה עי' תוס' לעיל (דף סג ע"ב): ד) בעינן על בסמוך תימה דלא דמי האי על בסמוך [דהכא] להתיא דלעיל גבי לבונה דלחם הפנים וגבי [מנוסד] דלחם ושני בכשים דהתם ריל על בסמוך. [ממש] ריל דהכא מענינא דקרא ודהתם איכא למימר על ממש או סמוך אבל הכא [אין] אפשר לשחוט הזבח על הלחם ממש אלא בסמוך. הר"ח: ה) חבורה קדיש. ובפרק תמיד נשחט גרים בספרים מידי דהוי אכלי שרת דאין מקדש אלא מה שבתוכו ה"נ לא יקדש שחיטה הזבח אלא מה שבעזרה ותימה [דאין זה] (זה אינו) דמיון אלא נראה לפרש מידי דהוי אכלי שרת דאינו מקדש כי אם בעזרה כדאיתא בפ' המובח מקדש כלי שרת אין מקדשין אלא בקודש ה"נ אין שחיטה מקדשת אלא מה שבקרבנ: ו) חיבת פניה נמחק: ח) חיבות קרבנו על זבח נמחק: ט) וכן לענין לחמי תודה. דמשקרמו פניה בתנור ומפרסה ואין חוטין נמשכין ממנה אי שחיט הזבח עלייהו הוי קודש ה"נ אמרינן לענין שכח הקנן אין נותנין פת לתנור אלא א"כ שיקרמו פניה קודם חשיכה: י) קדשו ארבעים כו'. חיפה הא צריך להפרים מכל מין וכיון דליכא למיקם מי הוא הקדוש היכי מצי לקיים להפרים אחר מכל קרבן וצ"ל דצריך ליתן לכהן מכל מין ומין. מיהו קשה לה"ר יונה דאיך אפשר לעשות התנופה מן התרומה וצ"ע: יא) אביי אמר בבלי וכו'. חיבות דכולי עלמא לאחריות קא מיכוין נמחק: יב) עיין בהשמטות בסוף המסכת: יג) תודה בהא: יד) בעינן על: טו) חיבות ומאן דאמר כו' דהיינו שמונים נמחק: טז) מר סבר אלימא וחיבת לא נמחק: יז) להן הס"ר ומה"ר מר סבר. וחיבות מ"ר קדשו ל"ש: יח) מגגל אות מ' נמחק: יט) הלחם בני כעין: כ) אבל בתמיד:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com